

บทที่ 3

หลักกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิของผู้ต้องขัง

โดยในบทนี้ ผู้เขียนจะอธิบายถึงสิทธิของผู้ต้องขังเกี่ยวกับสิทธิในการมีสิ่งจำเป็นพื้นฐานทางกาย อันได้แก่ สิทธิในการได้รับบริการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย สิทธิในการได้รับหรือมีอาหาร สิทธิในการได้รับหรือมีเครื่องนุ่งห่มหลับนอน สิทธิในการได้รับการรักษาพยาบาล สิทธิในการได้รับหรือมีสิ่งจำเป็นในชีวิตอื่นๆ ของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและประเทศอังกฤษ เพื่อที่จะได้ทราบหลักเกณฑ์ของประเทศต่างๆที่กำหนดให้สิทธิแก่ผู้ต้องขังไว้ ว่ามีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับอยู่ในประเทศไทยปัจจุบัน

3.1 สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

3.1.1 การบังคับโทษจำคุก

ในการบังคับโทษ ตามนโยบายการบริหารจัดการคดีอาญา ของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีโดยทั่วไปนั้น จะมุ่งเน้นที่การใช้โทษปรับและโทษจำคุก อาจจะใช้หรือไม่ใช้วิธีการรอกการลงโทษหรือการคุมประพฤติ⁹¹

กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ปรากฏในกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษและวิธีการบังคับเพื่อความปลอดภัยที่จำกัดเสรีภาพ ค.ศ. 1976 แก้ไขครั้งสุดท้าย ค.ศ. 2001 ใช้บังคับมาจนถึงปัจจุบัน

หลักเกณฑ์พื้นฐานการบังคับโทษจำคุก มีภารกิจของการบังคับโทษจำคุก 5 ประการ ดังนี้

- 1) ผู้ต้องขังต้องสามารถที่จะดำเนินชีวิตในอนาคตต่อไป โดยปราศจากความผิดอาญาอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม
- 2) การบังคับโทษจำคุกต้องตอบสนองการคุ้มครองสาธารณะ ต่อการกระทำความผิดในอนาคตต่อไปด้วย

⁹¹ จาก การบังคับโทษจำคุกในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (น.150.), โดย ธาณี วรภัทร์, 2549, บทบัญญัติ, 62 (1), กรุงเทพฯ: เนติบัณฑิตยสภา.

3) การดำเนินชีวิตของบุคคลในการบังคับโทษ ต้องให้เป็นไปตามปกติธรรมดาให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้

4) ผลร้ายทั้งหลายจากการสูญเสียเสรีภาพจะต้องหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดขึ้น

5) การบังคับโทษจักต้องกระทำเพื่อช่วยเหลือผู้ต้องขัง ให้สามารถกลับมาใช้ชีวิตที่มีเสรีภาพต่อไปได้⁹²

ส่วนการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังในเรือนจำตามกฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีหลักการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ต้องขังในการที่จะต้องถูกกระทบอันเนื่องมาจากการบังคับโทษจำคุกให้น้อยที่สุด ในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้⁹³

(1) การศึกษาของผู้ต้องขัง การให้ทุนการศึกษา

(2) การคุ้มครองการทำงาน ค่าตอบแทนในการทำงาน ค่าชดเชยในการทำงาน เงินติดกระเป๋า เงินประจำเดือน เงินออม เงินส่วนตัว ค่าอุปการะเลี้ยงดู

(3) การมีเงินและใช้เวลาว่าง การพักผ่อน รัฐต้องจัดให้มีหนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยุ โทรทัศน์ให้แก่ผู้ต้องขังอย่างทั่วถึง

(4) การได้รับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ตามหลักวิชาการทางการแพทย์ครบทั้ง 3 มือ

(5) การได้รับโอกาสในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอก การได้รับการเยี่ยม การสื่อสารทางจดหมาย โทรศัพท์ พัสดุ ไปรษณีย์ ตลอดจนการซื้อสิ่งของต่างๆ

(6) การปฏิบัติกิจในทางศาสนา

(7) การดูแลสุขภาพอนามัย การตรวจสุขภาพประจำปี และการรักษาพยาบาล

3.1.2 สิทธิของผู้ต้องขังในการมีสิ่งจำเป็นพื้นฐานทางกาย

1) ที่อยู่อาศัย

ในอดีตการจัดที่พักให้กับนักโทษในเรือนจำหลายที่ ยังคงน่าหดหู่ ในทางข้อบังคับทางกฎหมายและการจัดระเบียบการปกครองยังไม่รู้ผลที่ชัดเจนว่าปัญหาไหนที่ทำให้การจัดการที่พักในเรือนจำนั้นไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้ต้องขัง แม้จะมีคำอุทธรณ์จากนักโทษและการคัดค้านทางการแพทย์จนถึงปลายทศวรรษที่ 90 อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ถึงการจัดให้มีนักโทษ 2 คนในห้องขังเดี่ยว หรือ ห้องขังรวมที่มีผู้ต้องขังถึง 8 คนด้วยกัน คณะกรรมการต่อต้านการทรมานและความรุนแรงแห่งสหพันธ์ยุโรป (Anti Folter-Ausschuss) ทำการวิจารณ์อย่างหนักเกี่ยวกับความแออัดและ

⁹² แหล่งเดิม

⁹³ จาก กฎหมายบังคับโทษจำคุกในประเทศไทย : การบังคับโทษจำคุก (น.116), โดย ธาณี วรภัทร์, 2550, วารสารกฎหมาย, 7 (1), กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

โครงสร้างที่ไม่เพียงพอต่อผู้ต้องขังในเรือนจำ หลังจากเยี่ยมชมเรือนจำหลายๆ แห่งในเยอรมัน เมื่อปี ค.ศ. 1991, 1996, 1999 และ ปี ค.ศ. 2000⁹⁴

กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้จำแนกรูปแบบการจำคุกออกเป็น 2 ประเภท คือ การขังรวมกันระหว่างการทำงานและเวลาว่าง และการขังเดี่ยวระหว่างเวลาพักผ่อน(มาตรา 17)⁹⁵ สำหรับการขังรวมระหว่างเวลาพักผ่อน มีเฉพาะในกรณีผู้ต้องขังที่ต้องการความช่วยเหลือและผู้ที่พักอยู่ในอันตรายถึงชีวิตเท่านั้นที่จะได้รับอนุญาต ส่วนผู้ต้องขังที่เหลือจะต้องอยู่รวมกันอย่างยินยอมในห้องขังรวมแบบเปิดเท่านั้น ส่วนห้องขังแบบปิดอนุญาตให้ใช้บางสถานการณ์ชั่วคราวที่จำเป็นเท่านั้น ยกตัวอย่างเช่น จำนวนห้องขังเดี่ยวไม่เพียงพอ ดังนั้นการขังรวมในเวลาพักจึงสามารถทำได้(มาตรา 18 วรรค 2)⁹⁶

ดังนั้นห้องขังรวมที่มีผู้ต้องขังถึง 8 คน ยังคงได้รับการอนุญาตต่อไป ซึ่งเป็นเวลานานมาแล้วและก่อน 1 มกราคม 1977 เรือนจำในประเทศเยอรมันยังคงปฏิบัติตามเงื่อนไขนี้ แต่ในเวลาต่อมากฎหมายเรือนจำของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้ร่างกฎหมายโดยกล่าวถึงจุดประสงค์ว่าตามพื้นฐานแล้วผู้ต้องขังมีสิทธิที่จะอยู่ในห้องขังเดี่ยวในระหว่างเวลาพักตามมาตราที่ 18 วรรค 1 แต่สำหรับห้องขังรวมก็ยังเป็นปัญหาที่เด่นชัดและยังคงมีอยู่ซึ่งเป็นการปฏิบัติที่ตรงกันข้ามกับจุดประสงค์พื้นฐานและ (การขังรวม 2 คนในห้องขังเดี่ยวโดยจำเป็น) จึงไม่ถูกต้องด้วยกฎหมายอีกต่อไป ดังนั้น ตามมาตราที่ 145 และ มาตราที่ 146 สิทธิของผู้ต้องขังในการอยู่ขังเดี่ยวจึงไม่ถูกจำกัดแต่ต้องให้ความดูแลเป็นพิเศษอีกด้วย⁹⁷

ตามกฎหมายเรือนจำแล้วไม่มีมาตราใดที่กล่าวถึงขนาดของห้องขังเดี่ยวและห้องขังรวม ในขณะที่ AE (AKTENEINSICHT) ออกกฎให้ห้องขังเดี่ยวมีขนาดไม่เล็กกว่า 10 ตารางเมตร (มาตรา 10) ตามมาตรา 144 ห้องขังจะต้องมีอากาศถ่ายเทสะดวกและมีการติดตั้งเครื่องทำความร้อน มีพื้นและหน้าต่างด้วย ขณะที่รัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรมได้มีคำสั่งออกกฎตามมาตรา 144 ว่าต้องทำมาตรฐานที่กำหนดให้เป็นไปตามรูปพรรณเท่านั้นและเป็นไปตามสิทธิมนุษยชนเป็นอย่างน้อย หลังจากนั้นจึงกำหนดให้มีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 7 ตารางเมตร และความจุของห้องไม่ต่ำกว่า 20

⁹⁴ From *Strafvollzug* (pp. 164), by Kaiser/SchÖch, 2010, Singapore: B & JO Enterprise. Copyright 2010 by World Scientific Publishing Co. Pte. Ltd.

⁹⁵ StVollzg. § 17.

⁹⁶ StVollzg. § 18 Abs.2 s.2.

⁹⁷ From *Strafvollzug* (p. 165), by Kaiser/SchÖch

ลูกบาศก์เมตร สำหรับทุกเรือนจำ ซึ่งตามแบบแผนชั้นนำแล้วควรมีพื้นที่อย่างน้อย 10 ตารางเมตร ต่อคน⁹⁸

การมีสิ่งของส่วนตัวไว้ในครอบครองและการตกแต่งห้องขังโดยสมบัติส่วนตัว ผู้ต้องขังอาจได้รับอนุญาตให้จัดห้องขังด้วยของของตนเองได้ตามความเหมาะสม รูปของบุคคล ผู้ใกล้ชิดและของที่ระลึกที่มีค่าในทางส่วนตัวก็อนุญาตให้มีไว้ได้⁹⁹ รวมถึงบทสวดหรือบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับศาสนา¹⁰⁰ หนังสือพิมพ์ วารสาร¹⁰¹ วิทยุและโทรทัศน์¹⁰² และยังมีสิ่งของสำหรับใช้ในเวลารว่าง¹⁰³ รวมถึงสิ่งของส่วนตัวอื่นที่เกี่ยวกับการดูแลตนเอง¹⁰⁴ สำหรับการตกแต่งห้องขังแต่ละเรือนจำไม่ได้บัญญัติโดยระเบียบแบบแผนเดียวกัน เรือนจำส่วนมากถูกตกแต่งอย่างง่าย ๆ และค่อนข้างเป็นแบบเดียวกัน ผู้ต้องขังส่วนมากจะถูกปฏิบัติแบบไม่เคร่งครัดมากนัก ความเหมาะสมในการตกแต่งห้องขังแต่ละห้องขึ้นอยู่กับความเคยชินในที่อยู่และความเป็นไปได้ในการจัดสรรพื้นที่ที่จะทำให้ผู้ต้องขังไม่รู้สึกรบกวนเหมือนถูกจำกัดอิสรภาพ¹⁰⁵

ในการตกแต่งห้องขังสิ่งบังตาและวัตถุใดๆที่บ่งการมองเห็นได้ของห้องขังหรือสิ่งอื่นๆ ที่อาจจะเป็นภัยต่อระเบียบและสวัสดิภาพต้องถูกยกเว้น¹⁰⁶ สิ่งประดิษฐ์ของผู้ต้องขังที่อาจพัฒนาไปใช้เพื่อการหลบหนี บางครั้งอาจเป็นสิ่งของที่ไม่เป็นอันตราย เช่น วอลเปเปอร์ โปสเตอร์หรือ ม่าน ดังนั้นจึงมีกฎหมายออกมาว่าสิ่งของต่อไปนี้ ห้ามนำมาตกแต่งห้องขัง เช่น เครื่องทำน้ำร้อน เครื่องเป่าผม เครื่องทำกาแฟ ตู้เย็น เทปคาสเซต เครื่องเล่นแผ่นเสียง ดัมเบลล์ ม่านหน้าต่าง หมอน และกรงนกซึ่งอาจอันตรายโดยการแพร่เชื้อโรค แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นอาจมีการยกเว้นสำหรับผู้ต้องขังที่มีโทษจำคุกมากกว่า 5 ปีจนถึงจำคุกตลอดชีวิต ซึ่งอาจไม่เหมือนกันทุกเรือนจำก็ได้¹⁰⁷

การจัดการให้มีเวลาพักผ่อนส่วนตัวของผู้ต้องขังเป็นการแสดงให้เห็นในเรื่องมนุษยธรรมของการลงโทษ¹⁰⁸

⁹⁸ Ibid

⁹⁹ StVollzg. § 19 .

¹⁰⁰ StVollzg. § 53.

¹⁰¹ StVollzg. § 68.

¹⁰² StVollzg. § 69.

¹⁰³ StVollzg. § 70.

¹⁰⁴ StVollzg. § 83.

¹⁰⁵ From Strafvollzug (pp. 166), by Kaiser/SchÖch

¹⁰⁶ StVollzg. § 19 Abs.2 .

¹⁰⁷ แหล่งเดิม. (pp.167).

¹⁰⁸ แหล่งเดิม.

2) อาหาร

ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีนั้น ในเรื่องอาหารการกินของผู้ต้องขังมีคตินิยมมากมายที่ถูกรื้อเรียนอยู่ในหน้าหนังสือพิมพ์ แต่ในชั้นศาลยังไม่มีคตินิยมเกี่ยวกับเรื่องนี้มากนัก ในภาวะขาดแคลนของประเทศที่ไม่เหมือนกันทั้งหมด-ปริมาณอาหารที่แบ่งสรรปันส่วน โดยเฉลี่ยค่าอาหารของผู้ต้องขังต่อวัน ในปี พ.ศ. 2540 อยู่ที่ 5.50 มาร์ก ต่อคน คือสิ่งที่บ่งชี้ถึงประสิทธิภาพของห้องครัวในเรื่องจำส่วนในเรื่องสิทธิของผู้ต้องขังในการได้รับอาหาร¹⁰⁹

การประกอบอาหารและสารอาหารของโภชนาการในเรื่องจำต้องอยู่ในความควบคุมดูแลทางการแพทย์ อาหารพิเศษอาจเกิดจากคำสั่งแพทย์ (เช่น อาหารสำหรับคนป่วย) ที่ควบคุมโดยแพทย์ การจัดหาอาหารต้องกระทำโดยสอดคล้องกับข้อปฏิบัติทางศาสนาของผู้ต้องขัง¹¹⁰ การถูกควบคุมการประกอบอาหารโดยแพทย์เป็นสิทธิของผู้ต้องขังเกี่ยวกับสารอาหารที่เป็นประโยชน์ รวมถึงการป้องกันความเสี่ยงในการติดเชื้อด้วยแต่อย่างไรก็ดีก็ยังไม่มีกฎใดบังคับให้มีการตรวจสอบความปลอดภัยสำหรับสิ่งที่ใช้ในการประกอบอาหาร¹¹¹ และกำหนดให้ทางเรือนจำจัดหาน้ำดื่มที่สะอาดให้ผู้ต้องขังโดยใช้น้ำแร่หรือเครื่องดื่มที่มาจากน้ำดื่มสุกแล้ว¹¹² และตามมาตราที่ 21 ในเรื่องเกี่ยวกับอาหารของนักโทษที่ต้องปฏิบัติตามกฎของศาสนาสามารถเป็นไปได้ ถึงแม้จะมีการคัดค้านของรัฐสภาและความเห็นของนักสังคมสงเคราะห์บางส่วนว่าผู้ต้องขังไม่มีสิทธิเรียกร้องอาหารเฉพาะจากทางเรือนจำได้ เว้นแต่อาหารตามหลักศาสนาจะไม่มีผลกระทบต่อที่ตามมา อย่างเช่นเรื่องงบประมาณ ด้วยจำนวนของผู้ต้องขังอิสลามที่มีอยู่จำนวนมากดังนั้นหลายๆ เรือนจำจึงมีอาหารที่ทำขึ้นเพื่อสอดคล้องกับศาสนา¹¹³ แต่ท้ายที่สุดผู้ต้องขังต้องได้รับอนุญาตให้มีการจัดหาอาหารพิเศษด้วยเงินประจำตัว (มาตรา 47) หรือเงินติดกระเป๋า (มาตรา 46)¹¹⁴ ในกรณีที่ผู้ต้องขังไม่มีเงินประจำตัวหรือเงินติดกระเป๋า โดยมีใช้ความผิดของตน เขาอาจได้รับอนุญาตให้ซื้อสิ่งของในจำนวนที่สมควรจากเงินตนเอง¹¹⁵ หรือจากการบริจาคของผู้มีจิตศรัทธา ส่วนผู้ต้องขังอื่นๆ ก็สามารถจับจ่ายซื้ออาหารและเครื่องดื่มได้ โดยทางเรือนจำมีหน้าที่ในการจัดหาสิ่งของเพื่อจะให้ผู้ต้องขังจับจ่ายใช้สอย เช่น จัดหาผู้ขายเพื่อที่ประจำอยู่ในเรือนจำ เป็นต้น¹¹⁶

¹⁰⁹ From *Strafvollzug* (pp. 168), by Kaiser/SchÖch

¹¹⁰ StVollzg. § 21.

¹¹¹ From *Strafvollzug* (pp.374), by Laubenthal.

¹¹² From *Strafvollzug* (pp. 168), by Kaiser/SchÖch

¹¹³ แหล่งเดิม

¹¹⁴ StVollzg. § 22 (1).

¹¹⁵ StVollzg. § 22 (3).

¹¹⁶ From *Strafvollzug* (pp.374), by Laubenthal.

3) เครื่องนุ่งห่มหลับนอน

การแต่งกายของผู้ต้องขัง ผู้ต้องขังต้องสวมเสื้อผ้าของเรือนจำ สำหรับในเวลาว่างของผู้ต้องขัง ผู้ต้องขังต้องได้รับเสื้อผ้าสวมทับเป็นพิเศษ¹¹⁷ ทางเรือนจำต้องจัดเตรียมชุดที่พอดีให้กับผู้ต้องขัง แต่ส่วนสิทธิในการแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่เป็นของตนเองมีได้อยู่ในบทบัญญัติของกฎหมายของประเทศและแคว้นบาเยิร์น¹¹⁸ ด้วยเหตุผลที่สำคัญสำหรับความปลอดภัยและความเป็นระเบียบเรียบร้อย แต่ในกรณีที่ผู้ต้องขังออกไปนอกเรือนจำ ผู้บัญชาการเรือนจำอาจอนุญาตให้ผู้ต้องขังสวมเสื้อผ้าของตนเองได้เมื่อเป็นที่คาดหมายว่าเขาจะไม่หลบหนี ตามดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ ซึ่งผู้ต้องขังต้องทำความสะอาดและซ่อมแซมและเปลี่ยนด้วยค่าใช้จ่ายของตนเองที่ไม่ได้รับมาจากเรือนจำ¹¹⁹

ในปัจจุบันนี้ชุดของผู้ต้องขังไม่ได้ถูกออกแบบให้เป็นลายทางเป็นที่น่าสังเกต แต่ค่อนข้างเหมือนกับชุดคนงานทั่วไปโดยมีขนาดที่พอดีแต่ไม่รวมถึงแว่นตา เมื่อก่อนในเวลาว่างจะมีชุดอีกหนึ่งชุดแจกให้นักโทษ ศาลอุทธรณ์ส่วนภูมิภาคได้ทำการดำเนินกรรมนิคมดังกล่าวนี้และสรุปจากมาตราที่ 20 และมาตราที่ 3 ว่าชุดที่ใส่ในเวลาว่างควรเป็นชุดที่สวมใส่สบายกว่าเวลาทั่วไป¹²⁰

ตามที่กฎหมายของประเทศและแคว้นบาเยิร์นบัญญัติไว้เช่นนั้น ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายเรือนจำในแคว้นฮัมบูร์กและแคว้นนีเดอร์ซัคเซิน¹²¹ แคว้นฮัมบูร์กผู้ต้องขังได้รับอนุญาตให้สวมใส่เสื้อผ้าของตัวเองเมื่อพวกเขา สามารถทำความสะอาด และซ่อมแซมด้วยค่าใช้จ่ายของตัวเอง¹²² และแคว้นนีเดอร์ซัคเซิน ผู้ต้องขังสวมเสื้อผ้าของตัวเองเมื่อเธอหรือเขามีการทำความสะอาดและซ่อมแซมด้วยค่าใช้จ่ายของตนเอง¹²³ แต่มีข้อยกเว้นในการแต่งกายเมื่อมีเหตุผลเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือการจัดระเบียบของเรือนจำ¹²⁴

4) การรักษาพยาบาล

การรักษาพยาบาลของประชาชนในเยอรมนี เป็นระบบการประกันสุขภาพภาคบังคับ ระบบประกันสังคม (Socail Health Insurance) สำหรับประชาชนผู้มีรายได้ ส่วนผู้สูงอายุ ผู้พิการ

¹¹⁷ StVollzg. § 20 (1).

¹¹⁸ From *Strafvollzug* (pp.373), by Laubenthal.

¹¹⁹ StVollzg. § 20 (2).

¹²⁰ From *Strafvollzug* (pp. 168), by Kaiser/SchÖch

¹²¹ From *Strafvollzug* (pp.373), by Laubenthal.

¹²² HmbstVollzg. § 23.

¹²³ NJVollzg. § 22.

¹²⁴ From *Strafvollzug* (pp.373), by Laubenthal.

ผู้ที่ไม่มีงานทำ จะได้รับการคุ้มครองด้านสุขภาพผ่านระบบสวัสดิการสังคม ระบบประกันสุขภาพหลักของประเทศถูกบริหารจัดการ โดย กองทุนการเจ็บป่วย (Sickness Fund) ส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานเอกชนไม่หวังผลกำไร ประชาชนที่เป็นสมาชิกกองทุนเจ็บป่วย ต้องตรวจร่างกายทุกคน และขึ้นทะเบียนเลือกแพทย์และทันตแพทย์ที่จะใช้บริการ ประชาชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกองทุนเจ็บป่วยไม่สามารถเข้ารับบริการกับแพทย์หรือสถานพยาบาลที่เป็นสมาชิกกองทุนการเจ็บป่วยได้¹²⁵

กฎหมายบังคับโทษของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีหลักการสำคัญว่า สุขภาพอนามัยของผู้ต้องขังทั้งในทางกายและทางจิตจะต้องได้รับการดูแลไม่ให้ถูกระทบกระเทือนและจะต้องได้รับการดูแลด้วยมาตรการที่จำเป็นในการคุ้มครองสุขภาพอนามัยและในการดูแลความสะอาด

ในการตรวจสุขภาพและการรักษาพยาบาลผู้ต้องขัง ผู้ต้องขังที่มีอายุ 35 ปี บริบูรณ์ ต้องได้รับการตรวจป้องกันโรคทุกสองปี โดยเฉพาะการตรวจป้องกันเกี่ยวกับโรคหัวใจและความดันโลหิต โรคไต โรคเบาหวาน¹²⁶

สำหรับผู้ต้องขังชายเมื่อมีอายุครบ 45 ปี บริบูรณ์ มีสิทธิร้องขอให้ตรวจเพื่อป้องกันโรคเกี่ยวกับโรคมะเร็งได้อย่างมากปีละหนึ่งครั้ง

ส่วนผู้ต้องขังหญิงเมื่อมีอายุครบ 40 ปี บริบูรณ์ มีสิทธิร้องขอให้ตรวจเพื่อป้องกันโรคเกี่ยวกับโรคมะเร็งได้อย่างมากปีละหนึ่งครั้ง¹²⁷ ผู้ต้องขังหญิงที่มีบุตรพักอาศัยอยู่กับตนในเรือนจำมีสิทธิร้องขอให้ตรวจป้องกันโรคเกี่ยวกับโรคที่เป็นอันตรายมากต่อการพัฒนาทางร่างกายหรือจิตใจของบุตรจนกว่าบุตรจะมีอายุครบ 6 ปี บริบูรณ์¹²⁸ ผู้ต้องขังหญิงระหว่างตั้งครรภ์มีสิทธิที่จะได้รับการดูแลทางการแพทย์และการผดุงครรภ์ในเรือนจำ ในการทำคลอดต้องกระทำในโรงพยาบาลนอกเรือนจำ ถ้าไม่อาจทำได้เนื่องจากเหตุผลพิเศษ ให้ทำคลอดในเรือนจำที่มีแผนกทำคลอด ยา เครื่องเวชภัณฑ์และเครื่องมือในการรักษา ต้องจัดให้มีไว้บริการกรณีมีปัญหาการตั้งครรภ์และเกี่ยวพันกับการคลอด¹²⁹

¹²⁵ From *Federalism and The German health-care system* (pp. 77-80), by Dietmar Wassener

¹²⁶ StVollzG. § 57 (1).

¹²⁷ StVollzG. § 57 (2).

¹²⁸ StVollzG. § 57 (4).

¹²⁹ จาก “การบังคับโทษจำคุกในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี,” โดย ธาณี วรภัทร์, 2549, *บทบัญญัติ*, 62 (1), น. 173. กรุงเทพฯ: เนติบัณฑิตยสภา.

ผู้ต้องขังที่มีอายุ 14 ปีแต่ไม่เกิน 20 ปี บริบูรณ์มีสิทธิร้องขอเพื่อให้ตรวจโรคฟันหนึ่ง ครั้งในระยะเวลา 6 เดือน ตรวจอนามัยของช่องปาก สภาพของเหงือก โรคฟันผุ¹³⁰

ผู้ต้องขังมีสิทธิได้รับการรักษาด้วยยาและเวชภัณฑ์อื่นๆ เพื่อบำบัดความอ่อนแอของ สุขภาพอนามัย ที่จะนำไปสู่การเจ็บป่วยที่คาดหมายได้ ป้องกันอันตรายของพัฒนาการทางอนามัย ของเด็ก หรือเพื่อหลีกเลี่ยงความจำเป็นในการรักษาพยาบาล¹³¹

การรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย เมื่อเจ็บป่วยเพื่อป้องกันไม่ให้อาการเลวร้ายยิ่งขึ้น และ บรรเทาอาการเจ็บป่วย ต้องให้มีการรักษาพยาบาลทางการแพทย์ ทันตแพทย์ การดูแลด้วยอุปกรณ์ ต่างๆ ยา การให้การรักษาดัดแผล¹³²

อำนาจและความรับผิดชอบในการดูแลสุขภาพและรักษาผู้ต้องขังอยู่ในความรับผิดชอบ โดยแพทย์เรือนจำ ความสัมพันธ์ระหว่างแพทย์และผู้ต้องขังเป็นลักษณะที่อยู่ภายใต้กฎหมาย การ ตรวจรักษาผู้ป่วยเป็นวิจักษณ์ของแพทย์รวมถึงการบำบัดจิตด้วย แพทย์มีสิทธิในการไม่เปิดเผย ข้อมูลของผู้ต้องขังที่ป่วย เว้นแต่ข้อมูลนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานของผู้คุมที่เป็นการ ป้องกันอันตรายต่อร่างกายและชีวิตของผู้ต้องขัง¹³³ แพทย์เฉพาะทางจะมีส่วนเกี่ยวข้องในการรักษา ผู้ต้องขังต่อเมื่อแพทย์เรือนจำเจอสถานการณ์ที่หนักหรือจำเป็นต้องรักษาด้วยแพทย์เฉพาะทาง¹³⁴

ในอดีตผู้ต้องขังได้รับอนุญาตในการมีแพทย์หรือทันตแพทย์ส่วนตัวโดยออกค่าใช้จ่าย เองแต่ในปัจจุบันกฎหมายได้ทำการยกเลิกสิทธิ์ที่กำหนดในการมีแพทย์หรือทันตแพทย์ส่วนตัว ซึ่ง เป็นผลพวงมาจากประสบการณ์ในการหลบหนีของนักโทษที่เรือนจำไม่สามารถไต่ถามแพทย์ส่วนตัว ได้ทำแพทย์ในเรือนจำแต่มีข้อยกเว้นที่ผู้ต้องขังจะปฏิเสธการรักษาจากแพทย์เรือนจำและขอรับการ รักษาจากแพทย์ส่วนตัวก็ต่อเมื่อผู้ต้องขังเลือกใช้เงินของตัวเอง โดยมีเหตุผลว่าผู้ต้องขังไม่สามารถ เชื้อถือในการรักษาของแพทย์เรือนจำได้อีกต่อไปและหัวหน้าเรือนจำสามารถให้คำปรึกษากับ แพทย์ส่วนตัวเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายของผู้ต้องขังได้¹³⁵

ปัญหาโรคเอดส์ก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งซึ่งมีมาหลายปี โดยในประเทศเยอรมันประมาณ หนึ่งเปอร์เซ็นต์ของผู้ต้องขังที่ติดเชื้อเอดส์ ซึ่งหมายถึงการแพร่เชื้อในเรือนจำสูงกว่าจำนวน ประชากรปกติถึง 25 เท่า ดังนั้นจึงมีข้อตกลงว่า การดูแลปัญหานี้ต้องมีการจัดการที่รวมไปถึง

¹³⁰ StVollzg. § 57 (5).

¹³¹ StVollzg. § 57 (6).

¹³² StVollzg. § 58.

¹³³ From *Strafvollzug* (pp.372), by Laubenthal.

¹³⁴ From *Strafvollzug* (pp. 198), by Kaiser/SchÖch

¹³⁵ Ibid.

มาตรการการป้องกัน เช่น การจัดหายาที่เพียงพอ และการดูแลทางด้านจิตใจที่เตรียมไว้สำหรับผู้ติดเชื้อด้วย หากเพราะกฎหมายไม่มีกฎเกณฑ์พิเศษสำหรับเรื่องการติดเชื้อเอชไอวี ดังนั้นการแบ่งแยกห้องของผู้ต้องขังจึงอยู่ภายใต้การพิจารณาโดยหลักกฎหมายทั่วไป เช่น มาตรการในการจัดห้องพักในเวลาทำงาน หรือ การจัดระเบียบในเวลาว่าง เป็นต้น กฎหมายเบื้องต้นมิได้ระบุสำหรับการบังคับตรวจผู้ติดเชื้อทั้งหมด แต่แนวทางปฏิบัติในเรือนจำไปในทิศทางเดียวกันว่าต้องมีการบังคับตรวจโรคของผู้ต้องหาทั้งหมดและต้องมีการตรวจหาเชื้อเอชไอวีด้วย นี่นับว่าเป็นสิ่งอ้างอิงที่เป็นมาตรฐานสำหรับการจำแนกกลุ่มของผู้ติดเชื้อเอชไอวี หรือ “กลุ่มเสี่ยง” ตัวอย่างเช่น ผู้ติดยาเสพติดโดยใช้เข็มฉีดยา หรือพวกกรักร่วมเพศที่เปลี่ยนคู่นอนบ่อยๆ¹³⁶ โดยกฎหมายได้ระบุให้ผู้คุมในเรือนจำที่จะมีหน้าที่คอยดูแลเกี่ยวกับการตรวจรักษาเกี่ยวกับโรคติดต่อ ซึ่งมาตรฐานนี้มีบทบัญญัติเพิ่มเติมในมาตรา 101 (StVollzG)¹³⁷ ซึ่งอยู่ในดุลพินิจของทางเรือนจำว่าควรได้รับการตรวจแบบใดภายใต้การควบคุมของกระทรวงสาธารณสุข ตามกฎหมายกำหนดให้ผู้คุมต้องระบุขั้นตอนและนโยบายภายในเกี่ยวกับแผนสุขภาพ ส่วนมาตรการการป้องกันโรคเอชไอวีในเรือนจำนั้นประกอบไปด้วยวิธีดังนี้เช่น การจัดให้มีถุงยางอนามัยฟรี และการใช้เข็มฉีดยาแบบใช้แล้วทิ้ง¹³⁸

กฎหมายเยอรมนีกำหนดให้ผู้ต้องขังมีสิทธิได้รับการดูแลด้วยอุปกรณ์ช่วยเหลือเกี่ยวกับสายตาและการได้ยิน เครื่องเสริมร่างกาย อุปกรณ์ช่วยในทางกระดูกและอื่นๆ ที่จำเป็นเฉพาะกรณีเพื่อความมั่นใจในผลการรักษาพยาบาล หรือความสมดุลเนื่องจากความพิการ เมื่อคำนึงถึงระยะเวลาในการถูกจำคุกแล้วมีความชอบธรรมกับการบังคับโทษ¹³⁹

ในด้านทัศนกรรมเงินช่วยเหลือค่าฟื้นฟูและค่าอุปการะเลี้ยงดู รัฐจะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด¹⁴⁰ ด้วยความเห็นชอบของผู้ต้องโทษ

พนักงานบังคับโทษอาจจัดให้ผู้ต้องโทษได้รับบริการทางการแพทย์เป็นพิเศษเป็นต้นว่าการผ่าตัด หรือมาตรการส่งเสริมการกลับสู่สังคม ค่าใช้จ่ายเพื่อการดังกล่าวให้ตกเป็นของผู้ต้องขัง ถ้าฐานะของผู้ต้องขังยังสามารถรับได้ และวัตถุประสงค์ของการบำบัดไม่เป็นการขัดขวางกับการบังคับโทษ¹⁴¹

¹³⁶ From *Strafvollzug* (pp. 196), by Kaiser/SchÖch

¹³⁷ การใช้กำลังบังคับในขอบเขตของการอนามัย

¹³⁸ From *Strafvollzug* (pp.372-373), by Laubenthal.

¹³⁹ StVollzG. § 59.

¹⁴⁰ หน่วยงานของรัฐจะออกระเบียบว่าด้วยจำนวนสูงสุดของเงินช่วยการตรวจรักษาฟื้นฟูและบริการในการใช้เทคนิครักษาฟื้นฟู

¹⁴¹ StVollzG. § 63.

การย้ายสถานที่เมื่อป่วย ผู้ต้องขังป่วยอาจถูกย้ายไปโรงพยาบาลของเรือนจำ หรือไปเรือนจำอื่นที่เหมาะสมกับการรักษาพยาบาล ในกรณีที่ไม่สามารถรักษาในเรือนจำที่ผู้ต้องขังอยู่นั้นได้ ให้ทำการย้ายไปให้ทันต่ออาการของผู้ต้องขัง¹⁴²

5) สิ่งจำเป็นในชีวิตอื่นๆ

สุขภาพอนามัยในทางกายของผู้ต้องขังจะต้องได้รับการดูแลด้วยมาตรการที่จำเป็นในการคุ้มครองสุขภาพอนามัยและความสะอาดสิ่งของ¹⁴³ ดังนั้นผู้ต้องขังอาจครอบครองหรือรับสิ่งของที่เจ้าหน้าที่บังคับโทษมอบให้หรือได้รับความเห็นชอบ¹⁴⁴ สิ่งของในครอบครองที่เป็นสิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัวหรือสิ่งของที่จำเป็นต่อการบำรุงรักษาสุขภาพอนามัยส่วนตัวและสิ่งจำเป็นในชีวิตอื่นๆ ผู้ต้องขังจะได้รับจากเจ้าหน้าที่บังคับโทษในจำนวนหนึ่ง ผู้ต้องขังมีสิทธิได้รับสิ่งของต่างๆที่เป็นสิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัวและสิ่งของที่จำเป็นต่อการบำรุงรักษาสุขภาพอนามัยส่วนตัวและสิ่งจำเป็นในชีวิตอื่นๆ จากการเยี่ยมแต่ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่เท่านั้น¹⁴⁵ ผู้ต้องขังอาจซื้อเครื่องดูแลทำความสะอาดร่างกายและสิ่งจำเป็นในชีวิตอื่นๆ ได้เองด้วยเงินประจำตัว (Hausgeld) หรือเงินติดกระเป๋า (Taschengeld) จากคำเสนอผ่านทางเรือนจำ เรือนจำจักต้องจัดการดูแลคำเสนอโดยคำนึงถึงความต้องการและความจำเป็นของผู้ต้องขัง¹⁴⁶

ผู้ต้องขังที่ต่อต้านการทำงานหรือคนที่ไม่ทำงานไม่มีโอกาสที่จะซื้อของถึงแม้ว่าจะมีเงินของตัวเองก็ตาม การจับจ่ายใช้สอยนั้นไม่สามารถซื้อได้ตามท้องตลาดทั่วไปนอกจากที่ทางเรือนจำได้จัดหามาให้เท่านั้น ดังนั้นเรือนจำควรคำนึงถึงความต้องการและความจำเป็นของผู้ต้องขังเป็นหลักซึ่งสิทธิในการขอลือเลือกสิ่งของ ของบางอย่างที่เสี่ยงต่อความปลอดภัยและความเป็นระเบียบ เช่น มีดโกน เหล้า เครื่องเทศผงไม่สามารถซื้อได้ หรือของบางอย่างที่เป็นอันตรายต่อชีวิต¹⁴⁷ แต่ในกรณีผู้ต้องขังไม่มีเงินประจำตัว (Hausgeld) หรือเงินติดกระเป๋า (Taschengeld) โดยมีใช้ความผิดของตน เขาอาจได้รับอนุญาตให้ซื้อสิ่งของในจำนวนที่สมควรจากเงินตนเอง (Eigengeld)¹⁴⁸

เงินที่จะนำมาจับจ่ายใช้สอยซื้อสิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัวและสิ่งของที่จำเป็นต่อการบำรุงรักษาสุขภาพอนามัยส่วนตัวและสิ่งจำเป็นในชีวิตอื่นๆ แบ่งเป็นเงินประเภทต่างๆ ดังนี้

¹⁴² StVollzg. § 65.

¹⁴³ StVollzg. § 56.

¹⁴⁴ StVollzg. § 83.

¹⁴⁵ StVollzg. § 27.

¹⁴⁶ StVollzg. § 22 (1).

¹⁴⁷ From *Strafvollzug* (pp. 169), by Kaiser/SchÖch

¹⁴⁸ StVollzg. § 22 (3).

(1) เงินติดกระเป๋า เงินประจำเดือน¹⁴⁹ ผู้ต้องขังที่ชราหรือพิการ ไม่สามารถทำงานได้ หรือไม่เคยได้รับค่าชดเชยจากการตงงานเลย หรือไม่ได้รับค่าชดเชยการตงงาน ให้ผู้ต้องขังคนนี้ได้ได้รับเงินติดกระเป๋าตามสมควรถ้าเขายังต้องการ ในเรื่องนี้ให้ปรับใช้กับผู้ต้องขังที่ไม่ได้รับค่าแรงงานสำหรับการทำงาน

ผู้ต้องขังมีสิทธิใช้เงินที่กำหนดตามกฎหมายนี้อย่างน้อย 30 มาร์ค ต่อเดือน และใช้เงินติดกระเป๋าในการซื้อสิ่งของและอื่นๆ ผู้ต้องขังที่ทำงานภายนอกหรือได้รับอนุญาตให้ทำงานที่ ต้องการทำด้วยตนเอง เงินประจำเดือนจะถูกกำหนดจากเงินรายได้

เกี่ยวกับเรื่องของค่าแรง กระทรวงยุติธรรมโดยความเห็นชอบของกระทรวงแรงงาน และระเบียบสังคมและด้วยความยินยอมของสภาที่ปรึกษาแห่งสหพันธรัฐ มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อดำเนินการ¹⁵⁰

(2) เงินส่วนตัว¹⁵¹ รายได้ของผู้ต้องขังที่ไม่ใช่เงินประจำเดือน ค่าใช้จ่ายในการกักขัง ค่าอุปการะเลี้ยงดู หรือเงินออม ให้จัดไว้เป็นเงินส่วนตัวของผู้ต้องขัง

เงินสดที่ติดตัวผู้ต้องขังมาให้ทำเป็นบัญชีเงินส่วนตัวของผู้ต้องขัง¹⁵²

3.2 อังกฤษ

3.2.1 การบังคับโทษจำคุก

กระบวนการยุติธรรมในประเทศอังกฤษ มีแนวคิดที่จะเน้นการลดปริมาณคดีอาญาและปกป้องคุ้มครองสังคม เนื่องจากในประเทศอังกฤษมุ่งเน้นการป้องกันมากกว่าการแก้ไข ในส่วนของการลงโทษผู้กระทำผิด มีการกำหนดโทษจากศาลตามคำพิพากษาที่เป็นที่ยอมรับได้อย่างถูกต้องยุติธรรม มีการนำกระบวนการลงโทษทางเลือกมาใช้¹⁵³ จุดมุ่งหมายของงานราชทัณฑ์อังกฤษ มีจุดมุ่งหมายเพื่อรับใช้สังคม โดยการควบคุมดูแลผู้กระทำผิดตามคำสั่งของศาลและมีหน้าที่หลักในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดอย่างมีมนุษยธรรม สนับสนุนให้การดำรงชีวิตภายใต้กฎหมายประพฤตินั้นเป็นประโยชน์ทั้งในขณะที่อยู่ภายในเรือนจำและภายหลังพ้นโทษ¹⁵⁴

¹⁴⁹ StVollzg. § 46-47.

¹⁵⁰ StVollzg. § 48.

¹⁵¹ StVollzg. § 52.

¹⁵² StVollzg. § 83(2).

¹⁵³ จาก กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก (น.181-182), โดย ธาณี วรภัทร์, 2555, กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

¹⁵⁴ จาก งานราชทัณฑ์เปรียบเทียบ : มาตรการในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง (น.18), โดย กลุ่มงานพัฒนาระบบการพัฒนาพฤตินิสัย, 2551, กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์.

ระบบการบริหารงานราชทัณฑ์ของประเทศอังกฤษสามารถแบ่งกลุ่มได้เป็นสองประเภท ได้แก่ เรือนจำท้องถิ่นและศูนย์สำหรับผู้ที่ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาคดี (Remand centre) ซึ่งมีภารกิจหลักในการรับส่งนักโทษกับศาล และเรือนจำสำหรับผู้กระทำผิดวัยรุ่น (Young offender institution) และเรือนจำสำหรับผู้ใหญ่ (Adult training prison) ซึ่งแบ่งออกได้เป็นเรือนจำเปิดและเรือนจำปิด เรือนจำสำหรับผู้ชายและเรือนจำสำหรับผู้หญิง ซึ่งเป็นการจำแนกตามผู้ต้องขังและระดับความมั่นคงปลอดภัย

โครงสร้างของหน่วยงานราชทัณฑ์ จะบริหารงานโดยคณะกรรมการเรือนจำ (Prison Service) ซึ่งประกอบไปด้วยกรรมการที่แต่งตั้งโดยกระทรวงมหาดไทย คณะกรรมการเรือนจำจะทำงานโดยผ่านการตรวจสอบจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน คือ คณะผู้ตรวจการราชทัณฑ์ (Her Majesty's Chief Inspector of prisons) คณะผู้ตรวจการเรือนจำ (Prisons Ombudsman) คณะผู้ตรวจเยี่ยม (Board of Visitors) ซึ่งประกอบด้วยอาสาสมัครจากประชาชนทั่วไปประจำอยู่ในทุกๆ เรือนจำ¹⁵⁵

กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุกของประเทศอังกฤษ ที่สำคัญประกอบด้วยพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ ปี 1952 (Prison Act 1952) และกฎกระทรวงเกี่ยวกับเรือนจำ ปี 1999 (Prison Rules 1999) เป็นหลักของกฎหมายราชทัณฑ์ที่ใช้กำหนดการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ในการควบคุมดูแลผู้ต้องขัง การจัดหน่วยงานและสิทธิหน้าที่ของผู้ต้องขังที่จะพึงมี

ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของงานราชทัณฑ์ วางหลักเกณฑ์ว่า¹⁵⁶ เป้าหมายเพื่ออบรมและปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเพื่อให้เกิดการกระตุ่นและสนับสนุนให้ผู้ต้องขังไปสู่การมีชีวิตที่ดีและมีประโยชน์ต่อไป

เป้าหมายแรก ต้องเปลี่ยนทัศนคติของผู้กระทำผิดความผิดให้มีผลเหมือนกับคนทั่วไป มีการเยียวยาให้ปรับปรุงตัว มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง

เป้าหมายที่สอง จะต้องวิเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง โดยเฉพาะของ Anglo-american และวิเคราะห์การกำหนดและไม่กำหนดระยะเวลาการจำคุกทั้งหมดมีแนวคิดในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดความผิดในการเบี่ยงเบนโทษจำคุกและนำสิทธิต่างๆ ในเรื่องของมนุษยธรรม เมตตา กรุณา อย่างมีขอบเขตมาใช้ภายใต้การบริหารงานของกระทรวงมหาดไทย (Home office)

¹⁵⁵ แหล่งเดิม

¹⁵⁶ The Prison Rules 1999.SI 1999 728. r 3.

เป้าหมายที่สาม ภารกิจที่รองรับการดำเนินการตามคำพิพากษาของศาลให้เป็นไปอย่าง มีสิทธิมนุษยชนและเป็นที่ยอมรับได้ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง มีมาตรการป้องกันการหลบหนีจาก เรือนจำ¹⁵⁷

นอกจากนี้ยังมีการตรวจสอบและกำกับดูแลเรือนจำ กล่าวคือ¹⁵⁸

(1) ในระบบการบริหารจากภาครัฐ มี Prison Act 1952 กำหนดไว้ให้เรือนจำทุกแห่งมี หน้าที่ต้องจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อรัฐมนตรีก่อน หลังจากนั้นรัฐมนตรีจะนำเสนอต่อรัฐสภา ต่อไป

(2) การตรวจเรือนจำ Her Majesty จะแต่งตั้งบุคคลเป็นหัวหน้าผู้ตรวจสอบเรือนจำ มี อำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบการบริหารจัดการเรือนจำและทำรายงานเสนอรัฐมนตรี ซึ่งมี รายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและสภาพการณ์ต่างๆ ในเรือนจำ ประกอบกับเสนอแนะ แนวทางต่างๆ ที่ประกอบด้วยข้อเท็จจริงและเหตุผลไว้ในรายงาน รัฐมนตรีจะนำเสนอต่อรัฐสภา ต่อไป

เรือนจำทุกเรือนจำต้องมีคณะกรรมการตรวจเยี่ยมไม่น้อยกว่า 2 คน เพื่อตรวจสอบ ความถูกต้องเป็นธรรมและการอยู่ร่วมกันภายในเรือนจำอย่างสันติ กฎกระทรวงเกี่ยวกับเรือนจำ (The Prison Rules 1999) ในส่วนที่ 4 ได้กำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจเยี่ยมในการพิจารณา ถึงการอยู่ร่วมกันของผู้ต้องขังภายในเรือนจำ รวมทั้งสิ่งต่างๆ ที่ผู้ต้องขังต้องการ และพิจารณาร้อง ทูลทุกข์จากผู้ต้องขัง และทำรายงานไปยังรัฐมนตรีในข้อสำคัญต่างๆ เพื่อพิจารณาด้วยวิธีที่เหมาะสม คณะกรรมการตรวจเยี่ยมสามารถเข้าเรือนจำได้อย่างอิสระในทุกส่วนของเรือนจำ และเข้าพบ ผู้ต้องขังได้ทุกคน

(3) ภาคสังคมเข้ามามีส่วนช่วยเหลือในการบังคับโทษ อันเป็นการตรวจสอบจากสังคม ทางตรง รวมทั้งอาสาสมัครต่างๆ ที่เข้ามาช่วยเหลือภาครัฐในงานด้านนี้

(4) การตรวจสอบระหว่างองค์กร กล่าวคือ มีการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กร เช่น เรือนจำกับกรมคุมประพฤติ โดยระบบของงานจะเป็นไปในรูปแบบที่ต่างฝ่ายต่างตรวจสอบกันเอง

3.2.2 สิทธิของผู้ต้องขังในการมีสิ่งจำเป็นพื้นฐานทางกาย

1) ที่อยู่อาศัย

ในประเทศอังกฤษมีบทบัญญัติกฎหมายในปัจจุบันกำหนดการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ให้แก่ผู้ต้องขัง โดยการกำหนดให้รัฐมนตรีดำเนินการให้ทุกเรือนจำมีห้องขังเพียงพอสำหรับ

¹⁵⁷ จาก กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก (น.188), โดย ธาณี วรภัทร์, 2555, กรุงเทพฯ : วิทยุชน.

¹⁵⁸ แหล่งเดิม

ผู้ต้องขังทั้งหมด ห้องขังที่ใช้คุมขังจะได้รับการรับรองโดยผู้ตรวจสอบว่าขนาดของห้อง แสง อุณหภูมิ การระบายอากาศ มีความเหมาะสมและเพียงพอสำหรับต่อสุขภาพและทำให้นักโทษสามารถติดต่อสื่อสารได้ตลอดเวลา กับเจ้าหน้าที่เรือนจำ¹⁵⁹

มีการออกใบสำคัญกำหนดเวลาของการเข้าห้องขัง ผู้ต้องขังอาจต้องออกจากห้องขัง เป็นชั่วโมงหรือทั้งวันในระหว่างเวลาทำงานในเรือนจำ นอกจากนั้นในใบสำคัญถึงเลขห้องขังและ สิ่งที่เกี่ยวข้อง สัญลักษณ์ สถานที่ ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงที่ไม่ได้รับอนุญาตผู้ตรวจสอบจะพิจารณา จากใบสำคัญนี้ ผู้ตรวจสอบอาจเพิกถอนใบสำคัญนี้ได้ เมื่อพิจารณาถึงห้องขังและสภาพของ ผู้ต้องขัง และมีการกำหนดให้มีห้องขังพิเศษในทุกเรือนจำเพื่อใช้ในการจำคุกชั่วคราวสำหรับ ผู้ต้องขังที่คือร้อนและเป็นอันตราย หรือใช้กำลังทำร้ายผู้อื่น¹⁶⁰

ใบรับรองที่ออกโดยผู้ตรวจสอบ Certified Normal Accommodation (CNA) นี้จะแสดง ถึงระยะเวลาที่ผู้ต้องขังจะถูกคุมขังในห้องขังและสถานที่จำกัดและจำนวนของผู้ต้องขังที่จะมีในแต่ละ ห้องขังที่ต้องไม่แออัดยัดเยียด นอกจากนี้จำนวนผู้ต้องขังที่ระบุไว้ในใบรับรองอาจจะเกินเกิน กว่าที่ระบุไว้ได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี อย่างเช่นในปี 1992 มีผู้ต้องขังเกินกว่าจำนวนที่ เรือนจำรับได้กว่า 9,000 คน ผู้ต้องขัง 9000 คน ต้องถูกคุมขัง 2 คนต่อหนึ่งห้อง ในห้องขังที่ ออกแบบมาสำหรับหนึ่งคน และอีก 1,200 คน ต้องถูกควบคุมในห้องขังที่ออกแบบมาสำหรับหนึ่ง คนจำนวน 3 คนต่อหนึ่งห้อง¹⁶¹

ในหนังสือเวียนที่ 19/1992 เรื่องการควบคุมการรับรองบันทึกว่าเรือนจำบางส่วนได้ใช้ ใบรับรองเดียวกันมานานหลายปี ควรมีการได้รับการทบทวนใบรับรองในแต่ละปี¹⁶²

ส่วนขนาดของห้องขังเดี่ยวไม่ได้มีระบุไว้ในระเบียบของเรือนจำว่าขนาดเล็กที่สุดของ ห้องขังควรมีขนาดเท่าไรหรือคุณภาพของแสงสว่างในห้องขังควรมีอย่างน้อยเพียงไรแต่ได้ระบุว่า อุณหภูมิในห้องขังควรจะอยู่ที่อุณหภูมิ 16 องศาและในเรื่องระดับความดังของเสียงก็มิได้มีกำหนด ไว้ในระเบียบของเรือนจำซึ่งนับได้ว่าเรื่องเสียงเป็นปัญหาหลักข้อหนึ่งของผู้ต้องขัง¹⁶³

¹⁵⁹ Prison Act 1952, s 14(1),(2).

¹⁶⁰ Prison Act 1952, s 14(3)-(6).

¹⁶¹ From *Prison Law, text and materials* (pp. 104), By Stephen Livingstone, Tim Owen, 1993,

claredon press : oxford

¹⁶² Ibid, (p.104).

¹⁶³ Ibid, (p.105).

2) อาหาร

สิทธิได้รับอาหาร กรมราชทัณฑ์อังกฤษได้กำหนดเรื่องอาหารไว้ในกฎกระทรวงเกี่ยวกับเรือนจำ ว่าอาหารของเรือนจำจะต้องมีคุณค่าทางอาหารครบถ้วน ผ่านกรรมวิธีการปรุงอาหารที่ได้มาตรฐาน มีความหลากหลายและมีปริมาณที่เพียงพอ รวมทั้งต้องจัดน้ำดื่มที่สะอาดและเพียงพอให้แก่ผู้ต้องขังด้วย โดยอาหารทุกอย่างจะถูกตรวจสอบและทดลองรสชาติอย่างสม่ำเสมอโดยแพทย์¹⁶⁴

ในอดีตเมื่อปี 1990 มีการรายงานถึงเรื่องคุณภาพของอาหารในเรือนจำที่ถูกผู้ต้องขังร้องเรียนเป็นจำนวนมาก

ตั้งนี้ก่อนปี 1988 ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา (remand prisoners) มีสิทธิที่จะได้รับอาหารจากเพื่อนหรือญาติ ต่อมามีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายภายใต้พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ห้ามมิให้รับอาหารจากภายนอก¹⁶⁵

ระเบียบเรือนจำข้อ 7A (25) แสดงให้เห็นว่าผู้ต้องขังมีสิทธิที่จะได้รับประทานอาหารที่สอดคล้องกับความต้องการของศาสนาของพวกเขา ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานใหญ่คณะกรรมการเรือนจำกำหนดไว้¹⁶⁶

ผู้ต้องขังสามารถร้องขออาหารมังสวิรัตินี้และอาหารที่สอดคล้องกับความเชื่อทางศาสนา เช่น อาหารฮาลาล (Halal) สำหรับผู้ต้องขังมุสลิม อาหารประเภทข้าวและอาหาร โคเชอร์ (Kosher) สำหรับผู้ต้องขังยิว¹⁶⁷

ในระเบียบเรือนจำยังระบุว่าบริเวณที่ประกอบอาหารควรจะมีการตรวจสอบอนามัยอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งและระบบการตรวจสอบเป็นการสุ่มตรวจโดยเจ้าหน้าที่อนามัยสิ่งแวดล้อมที่เป็นคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นอิสระ¹⁶⁸

¹⁶⁴ The Prison Rules 1999. SI 1999/728. R 24.

¹⁶⁵ From *Prison Law, text and materials* (pp. 108), By Stephen Livingstone, Tim Owen, 1993, claredon press : oxford

¹⁶⁶ Ibid. (p.108).

¹⁶⁷ จาก สารานุกรม “การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงนานาชาติ” (น.39), โดย กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑปฏิบัติ, 2552, กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์.

¹⁶⁸ From *Prison Law, text and materials* (pp. 108), by Stephen Livingstone, Tim Owen, 1993, claredon press : oxford

ในส่วนของผู้ต้องขังหญิง Gender Specific Guidance ได้วางแนวทางให้เรือนจำต่างๆ จัดเตรียมอาหารสำหรับผู้ต้องขังหญิงให้เหมาะสมและสอดคล้องกับผู้ต้องขังกลุ่มต่างๆ เช่น ผู้ต้องขังตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังสูงอายุ ผู้ต้องขังต่างชาติ เป็นต้น โดยฝ่ายสุขภาพจะมีคณะทำงานที่ผ่านการฝึกอบรมและได้รับการคัดเลือกจากกลุ่มผู้ต้องขังในเรือนจำ¹⁶⁹

ผู้ต้องขังหญิงสามารถซื้อวิตามินและผลิตภัณฑ์อาหารเสริมได้จากร้านค้าสวัสดิการหรือสั่งซื้อทางไปรษณีย์ สำหรับในช่วงเทศกาลทางศาสนา เรือนจำจะอนุญาตให้ผู้ต้องขังรับประทานอาหารพิเศษจากภายนอกเรือนจำได้ (HM Prison Service & the Prison Reform Trust, 2003, p. 64)¹⁷⁰ และผู้ต้องขังหญิงได้รับอนุญาตให้รับประทานอาหารร่วมกัน เพื่อเป็นการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม (HM Prison Service, 2008, p.22)¹⁷¹

3) เครื่องนุ่งห่มหลับนอน

ตามกฎกระทรวง (The Prison Rules 1999) ได้กำหนดในเรื่องเสื้อผ้าของผู้ต้องขังไว้โดยแยกเป็นเสื้อผ้าของผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาที่ศาลยังไม่มีคำพิพากษาอาจสวมใส่เสื้อผ้าส่วนตัวได้ แต่ต้องมีความเหมาะสม เป็นระเบียบเรียบร้อยและสะอาด จะได้รับอนุญาตให้มีการจัดหาเสื้อผ้าที่สะอาดเพียงพอจากภายนอกเรือนจำ¹⁷² ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาที่ต้องไปขึ้นศาลสามารถใส่เสื้อผ้าของตนเองหรือเสื้อผ้าในชุดธรรมดา โดยได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ¹⁷³ เว้นแต่มีเหตุผลอันควรเชื่อได้ว่าผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคนใดมีความพยายามจะหลบหนี ก็ให้จัดใส่เสื้อผ้าที่มีการกำหนดลักษณะพิเศษให้โดดเด่น โดยการทำเครื่องหมายเป็นพิเศษหรือมีสีเฉพาะและหากรัฐมนตรี (Secretary of state) มีความเห็นว่าเขาจะหนีออกมา หรือจะเป็นอันตรายต่อประชาชนหรือตำรวจ หรือความมั่นคงของรัฐ จะให้ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาสวมใส่เสื้อผ้าให้อยู่ภายใต้กฎนี้เช่นเดียวกับผู้ต้องขังที่ศาลได้มีคำตัดสินแล้ว¹⁷⁴

นักโทษเด็ดขาดหรือผู้ต้องขังที่ได้รับการตัดสินจากศาลแล้วเรือนจำต้องจัดหาเสื้อผ้าให้เป็นที่เพียงพอเพื่อความอบอุ่นและสุขภาพ ตามที่ได้รับอนุมัติโดยรัฐมนตรี¹⁷⁵ และนักโทษเด็ดขาดว่า

¹⁶⁹ จาก สารานุกรม “การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงนานาชาติ” (น.39), โดย กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑปฏิบัติ, 2552, กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์.

¹⁷⁰ Ibid. (p.39).

¹⁷¹ Ibid. (p.40).

¹⁷² The Prison Rules 1999. SI 1999/728. r 23(1),(2).

¹⁷³ The Prison Rules 1999. SI 1999/728. r 40(3).

¹⁷⁴ The Prison Rules 1999. SI 1999/728. r 23(1) (a)-(b).

¹⁷⁵ The Prison Rules 1999. SI 1999/728. r 23(3).

จะสวมใส่เสื้อผ้านี้ทางเรือนจำจัดหาให้ ภายใต้กฎกระทรวงนี้และไม่มีข้อยกเว้นอื่นๆ เว้นแต่ความเห็นชอบของรัฐมนตรีหรือเป็นสิทธิพิเศษของผู้ต้องขังภายใต้กฎข้อ 8 แห่งกฎกระทรวงฉบับนี้¹⁷⁶

เสื้อผ้าที่ทางเรือนจำจะจัดให้ภายใต้กฎกระทรวงนี้ ให้หมายความรวมถึงเสื้อผ้าที่จำเป็นต้องให้ผู้ต้องขังใส่ในเวลาทำงานด้วย¹⁷⁷ ในระเบียบเรือนจำ ข้อ 14(21) จะต้องจัดชุดชั้นในให้เพียงพอสำหรับผู้ต้องขังและจะต้องมีให้เปลี่ยนอย่างน้อยสัปดาห์ละสองครั้งแต่ไม่มีการระบุระยะเวลาไว้ว่าเสื้อผ้าของผู้ต้องขังจะเปลี่ยนได้เมื่อไหร่ นอกจากนี้มีคำแนะนำว่าผู้ต้องขังทุกคนควรได้สวมใส่เสื้อผ้าของตนเองในระหว่างการเยี่ยม¹⁷⁸

สำหรับผู้ต้องขังหญิงไม่ว่าจะอยู่ระหว่างการพิจารณาคดีหรือนักโทษเด็ดขาดสามารถสวมใส่เสื้อผ้าของตนเองได้เพื่อเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นให้ตนเองและสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้ต้องขังหญิง (HM Prison service & the Prison Reform Trust, 2003 p. 28) อันเป็นปัจจัยสำคัญต่อกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด (HM Prison service, 2008, p.19) โดยต้องเป็นเสื้อผ้าที่สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยและเหมาะสม กรณีผู้ต้องขังมีเสื้อผ้าไม่เหมาะสมเรือนจำจะต้องจัดหาให้ ทั้งนี้ญาติและเพื่อนของผู้ต้องขังอาจได้รับอนุญาตให้นำเสื้อผ้าใหม่มาให้ผู้ต้องขังและนำเสื้อผ้าของผู้ต้องขังกลับไปซักทำความสะอาดได้ (HM Prison service & the Prison Reform Trust, 2003 p. 28)¹⁷⁹

กลุ่มผู้ต้องขังหญิงพิวสีจะได้รับอนุญาตให้สวมใส่เสื้อผ้าที่สอดคล้องกับความเชื่อทางศาสนาและวัฒนธรรม ยกเว้น กรณีที่ไม่เหมาะสม ด้วยเหตุผลด้านความมั่นคงปลอดภัยของเรือนจำหรือสุขภาพของผู้ต้องขังเอง (HM Prison service, 2008, p. 44)

ในกรณีที่ผู้ต้องขังไม่มีเสื้อผ้า เรือนจำมีหน้าที่ต้องจัดหาเสื้อผ้าที่เหมาะสมให้กับผู้ต้องขังอย่างน้อย 2 ชุด และจัดเปลี่ยนให้เมื่อเสื้อผ้างดงกล่าวไม่อยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้ สำหรับผู้ต้องขังหญิงที่มีแนวโน้มว่าจะถูกควบคุมตัวในเรือนจำเป็นเวลานาน เรือนจำจะจัดเตรียมชุดชั้นในสำหรับผู้ต้องขังอย่างน้อย 5 ชุด โดยมีขนาดที่เหมาะสมต่อสรีระของผู้สวมใส่ ผู้ต้องขังจะมีสิทธิที่จะทำความสะอาดและซ่อมแซมเสื้อผ้าของตนเองได้

¹⁷⁶ The Prison Rules 1999. SI 1999/728. r 23(5).

¹⁷⁷ The Prison Rules 1999. SI 1999/728. r 23(4).

¹⁷⁸ From *Prison Law, text and materials* (pp. 109), By Stephen Livingstone, Tim Owen, 1993, claredon press : oxford

¹⁷⁹ จาก สารานุกรม “การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงนานาชาติ” (น.34), โดย กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑปฏิบัติ, 2552, กรมราชทัณฑ์.

สำหรับผู้ต้องขังหญิงที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิต เรือนจำจะประสานงานกับมูลนิธิการกุศลภายนอก เพื่อให้ความช่วยเหลือในการจัดหาเสื้อผ้าให้กับผู้ต้องขังที่ยากจนหรือไร้ญาติ (HM Prison service, 2008, p. 49)¹⁸⁰

ในส่วนของเครื่องหลับนอน กฎกระทรวงได้กำหนดให้ผู้ต้องขังแต่ละคนต้องจัดให้มีเตียงแยกต่างหากและมีเครื่องนอนที่แยกเป็นสัดส่วนที่เพียงพอเพื่อความอบอุ่นและมีผลดีต่อสุขภาพ¹⁸¹ และระเบียบเรือนจำข้อ 14(27) ยังกำหนดให้ผู้ต้องขังจะได้รับการทำงานสะอาดอย่างสม่ำเสมอ โดยผ้าปูที่นอนและหมอนควรทำความสะอาดสัปดาห์ละครั้ง¹⁸²

เครื่องนอนผู้ต้องขังหญิงจะต้องมีความสะอาด วัสดุที่ทำเครื่องนอนต้องสามารถระบายอากาศ รวมถึงให้ความอบอุ่นแก่ผู้ต้องขังได้ดี มีสภาพที่พร้อมใช้งานและมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนผู้ต้องขัง มีการทำความสะอาดเครื่องนอนต่างๆ สัปดาห์ละ 1 ครั้งหรือเปลี่ยนทันทีเมื่อสกปรก (HM Prison Service, 2008, p.20)¹⁸³

4) การรักษาพยาบาล

ระบบบริการด้านสุขภาพของอังกฤษ เป็นระบบประกันสุขภาพของรัฐระบบเดียว คือระบบประกันสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งให้ความคุ้มครองด้านบริการทางการแพทย์แก่ประชาชนทุกคนครอบคลุมทั้งด้านอายุรกรรมและศัลยกรรม โดยไม่คำนึงถึงรายได้ของผู้มารับบริการ และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเมื่อไปรับบริการ เรียกว่าระบบบริการสุขภาพแห่งชาติ (NHS)¹⁸⁴

พระราชบัญญัติเรือนจำของอังกฤษได้กำหนดเรื่องการรักษาพยาบาลไว้ว่าทุกเรือนจำจะต้องมีเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ (medical officer) ประจำเรือนจำ พระราชบัญญัติเรือนจำระบุว่าผู้ต้องขังทุกคนที่เรียกร้องการรักษา ต้องถูกส่งตัวและให้ได้รับการรักษาโดยเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ เช่นเดียวกับการปฏิบัติหน้าที่โดยทั่วไปของการมี การดูแลสุขภาพจิตใจและร่างกายของผู้ต้องขังในเรือนจำ¹⁸⁵ และในกฎกระทรวง (The Prison Rules 1999) ยังกำหนดให้เจ้าหน้าที่แพทย์อาจปรึกษา

¹⁸⁰ แหล่งเดิม.

¹⁸¹ The Prison Rules 1999. SI 1999/728. r 27.

¹⁸² From *Prison Law, text and materials* (pp. 105), By Stephen Livingstone, Tim Owen, 1993, claredon press : oxford.

¹⁸³ จาก สารานุกรม “การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงนานาชาติ” (น.34), โดย กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑ์ปฏิบัติ, 2552, กรมราชทัณฑ์.

¹⁸⁴ จาก โครงการวิจัย “การศึกษาผลกระทบของรายจ่ายเพื่อสวัสดิการ ค่ารักษาพยาบาลของข้าราชการ/ ลูกจ้างและพนักงานของรัฐต่อภาระทางการคลัง”(น.31), โดย ส่วนนโยบายการคลังและงบประมาณ สำนักนโยบายการคลัง , 2551, สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง.

¹⁸⁵ Prison Act 1952, s 7(1).

แพทย์ (medical practitioner) ที่ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัติแพทย์ (Medical Act 1983) เจ้าหน้าที่ด้านการแพทย์จะต้องปรึกษาแพทย์ก่อนที่จะดำเนินการดำเนินการใดๆ ที่ร้ายแรงหรือสำคัญ¹⁸⁶

โดยทั่วไปเรือนจำจะมีหน่วยงานด้านการรักษาพยาบาล (Health Care Service for Prisoner, HCSP) เพื่อดูแลและให้การรักษาพยาบาลแก่ผู้ต้องขัง โดยกรมราชทัณฑ์เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด (HCSP) ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของบริการสุขภาพแห่งชาติและด้วยเหตุนี้แพทย์ของ (HCSP) จะไม่รับผิดชอบและไม่รับคำสั่งและคำว่าการกล่าวจากผู้มีอำนาจในการดูแลสุขภาพในท้องถิ่น มีบุคคลหลายกลุ่มได้เรียกร้องให้มีการนำโรงพยาบาลวิทยาลัยจิตแพทย์มาเข้ามาบูรณาการร่วมกัน¹⁸⁷

ในกรณีที่เรือนจำซึ่งผู้ต้องขังถูกควบคุมตัวอยู่ ไม่สามารถรักษาอาการเจ็บป่วยของผู้ต้องขังได้ ผู้ต้องขังอาจถูกส่งตัวเพื่อไปรับการรักษาที่เรือนจำอื่น หรืออาจเชิญแพทย์ผู้เชี่ยวชาญมาให้การรักษาส่งผู้ต้องขังภายในเรือนจำ หรือผู้ต้องขังอาจถูกส่งตัวเพื่อไปรักษาในโรงพยาบาลภายนอกเรือนจำ¹⁸⁸

แพทย์มีหน้าที่ต้องคอยดูแลรักษาผู้ต้องขังที่ป่วยเป็นจิตเวชและมีบทบาทในการทำหน้าที่ที่จะควบคุม (หน้าที่ที่จะต้องป้องกันไม่ให้ผู้ต้องขังทำร้ายตัวเองเกิดขึ้น) และมีหน้าที่ให้ความเห็นเสนอต่อผู้บังคับบัญชาการเรือนจำ (Governor) ในกรณีมีเหตุผลเพียงพอว่าจากการตรวจผู้ต้องขังที่ป่วยทางจิตควรได้รับการรักษาจากโรงพยาบาลวิทยาลัยจิตแพทย์และผู้ต้องขังอาจถูกส่งตัวเพื่อไปรักษาภายนอกเรือนจำ¹⁸⁹

ผู้ต้องขังที่ต้องการพบแพทย์สามารถแจ้งกับเจ้าหน้าที่ผู้คุมประจำแดนได้ สำหรับเรือนจำขนาดใหญ่จะมีแพทย์จาก Health Care Service for Prisoner ประจำอยู่ตลอดทั้งวัน แต่ในบางเรือนจำแพทย์ผู้ทำหน้าที่เป็นผู้รักษาจะเป็นกลุ่มแพทย์ท้องถิ่นซึ่งประจำอยู่เพียงครั้งวัน โดยในเรือนจำจะมีเจ้าหน้าที่พยาบาลเบื้องต้นคอยให้บริการแก่ผู้ต้องขังตลอดเวลา¹⁹⁰

¹⁸⁶ The Prison Rules 1999. SI 1999/728. r 20(1),(3),(4).

¹⁸⁷ From *Prison Law, text and materials* (pp. 116), by Stephen Livingstone, Tim Owen, 1993, clarendon press : oxford.

¹⁸⁸ จาก สารานุกรม “การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงนานาชาติ” (น.41), โดย กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑปฏิบัติ, 2552, กรมราชทัณฑ์.

¹⁸⁹ แหล่งเดิม.

¹⁹⁰ จาก สารานุกรม “การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงนานาชาติ” (น.40), โดย กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑปฏิบัติ, 2552, กรมราชทัณฑ์.

การรักษาพยาบาลโดยแพทย์ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องขัง แพทย์ต้องแจ้งให้ผู้ต้องขังทราบถึงวิธีการรักษา ขั้นตอนการรักษา (แต่ในทางปฏิบัติของแพทย์ในเรือนจำเป็นไปได้ที่จะให้ผู้ต้องขังต้องแสดงความยินยอมก่อนการรักษา)¹⁹¹

ระเบียบข้อบังคับเรือนจำในปัจจุบันบ่งชี้ว่าผู้ต้องขัง 'ทั่วไป' มีอิสระที่จะยอมรับหรือปฏิเสธการรักษาใดๆ ที่มีให้กับพวกเขา แต่ระเบียบข้อบังคับเรือนจำ ก็มีข้อยกเว้นว่า หากความไม่ยินยอมให้รักษาของผู้ต้องขังดังกล่าว อาจทำให้ชีวิตของผู้ต้องขังเองจะได้รับอันตรายบาดเจ็บสาหัส หรือจะเป็นอันตรายต่อผู้ต้องขังคนอื่นๆ ทางเจ้าหน้าที่ไม่ต้องได้รับความยินยอมก็ได้¹⁹² เช่น เจ้าหน้าที่เรือนจำทำการตรวจปัสสาวะเพื่อตรวจหาสารเสพติดในร่างกายของผู้ต้องขัง¹⁹³

แต่อย่างไรก็ตามผู้ต้องขังก็ยังคงมีอำนาจในการตัดสินใจว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธการรักษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าการรักษาทางการแพทย์ที่ใช้เป็นรูปแบบของการรักษาที่มีผลข้างเคียง เช่น การทดลองทางการแพทย์หรือทางวิทยาศาสตร์โดยปราศจากความยินยอมของพวกเขา¹⁹⁴

สำหรับบริการด้านกิจกรรม ผู้ต้องขังต้องเสียค่าใช้จ่ายในการวัดสายตาและค่าใช้จ่ายในการรักษาเอง¹⁹⁵

ผู้ต้องขังไม่สามารถเก็บยาใดๆ ไว้กับตนเองได้ ดังนั้น ผู้ต้องขังจะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่พยาบาลทราบถึงยาที่ผู้ต้องขังจำเป็นต้องใช้ เพื่อให้แพทย์ของเรือนจำเขียนใบรับรองแพทย์ให้หน่วยเภสัชกรรมของเรือนจำจ่ายยาให้แก่ผู้ต้องขัง¹⁹⁶

ทั้งนี้ประวัติด้านการรักษาพยาบาลของผู้ต้องขัง โดยปกติแล้วจะถูกส่งให้กับเจ้าหน้าที่พยาบาลของเรือนจำ เมื่อผู้ต้องขังให้ความยินยอม ผู้ต้องขังมีสิทธิขอทำสำเนาข้อมูลจากเจ้าหน้าที่พยาบาลของเรือนจำและมีสิทธิตรวจสอบแก้ไขข้อมูลดังกล่าวได้ ในกรณีที่ผู้ต้องขังเห็นว่าข้อมูล

¹⁹¹ From *Prison Law, text and materials* (pp. 118), by Stephen Livingstone, Tim Owen, 1993, claredon press : oxford.

¹⁹² แหล่งเดิม.

¹⁹³ จาก *กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก* (น.196), โดย ธาณี วรรณทร์, 2555, กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

¹⁹⁴ From *Prison Law, text and materials* (pp. 118), by Stephen Livingstone, Tim Owen, 1993, claredon press : oxford.

¹⁹⁵ จาก สารานุกรม “การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงนานาชาติ” (น.40), โดย กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑปฏิบัติ, 2552, กรมราชทัณฑ์.

¹⁹⁶ จาก สารานุกรม “การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงนานาชาติ” (น.41), โดย กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑปฏิบัติ, 2552, กรมราชทัณฑ์.

ดังกล่าวไม่ถูกต้องตรงกับความจริง¹⁹⁷ และควรส่งบันทึกดังกล่าวไปกลับผู้ต้องขังถ้ามีการย้ายไปยังเรือนจำอื่น ภายใต้บทบัญญัติข้อมูลสุขภาพ (Health Records Act 1990) อย่างไรก็ดีแพทย์อาจปฏิเสธที่จะเปิดเผยข้อมูลหากเห็นว่าจะจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจของผู้ต้องขังหรือบุคคล¹⁹⁸

ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาสามารถร้องขอการรักษาพยาบาลจากแพทย์หรือทันตแพทย์ และจ่ายค่าใช้จ่ายในการรักษาเอง โดยได้รับความเห็นชอบจากผู้บัญชาเรือนจำว่ามีเหตุผลอันสมควร หรือโดยคำสั่งของรัฐมนตรี ภายใต้การให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ด้านการแพทย์¹⁹⁹

ผู้ต้องขังหญิงที่รับการรักษาพยาบาลภายในเรือนจำมีสิทธิที่จะเลือกรับการรักษาพยาบาลจากเจ้าหน้าที่ผู้หญิงเป็นการเฉพาะได้ ในส่วนของแพทย์โดยมากจะเป็นผู้ชาย หากผู้ต้องขังหญิงต้องการรับการรักษาจากแพทย์ผู้หญิง ก็สามารถทำการร้องขอได้เป็นรายกรณี (HM Prison service & the Prison Reform Trust, 2003 p. 53) ผู้ต้องขังมีสิทธิเลือกที่จะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์ เช่นเดียวกับการรักษาพยาบาลนอกเรือนจำ (HM Prison service & the Prison Reform Trust, 2003 p.52) และในเรือนจำหญิงส่วนใหญ่ได้จัดตั้งหน่วย Well Women Clinics เพื่อให้บริการเฉพาะด้านแก่ผู้ต้องขังหญิง ได้แก่ การตรวจทรวงอก การตรวจภายใน การวางแผนครอบครัว (HM Prison service & the Prison Reform Trust, 2003 p. 12)²⁰⁰

5) สิ่งจำเป็นในชีวิตอื่นๆ

ในด้านการอนามัยและสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นตามกฎหมายกระทรวง (The Prison Rules 1999) ได้กำหนดให้ผู้ต้องขังทุกคนควรได้รับสิ่งจำเป็นสำหรับใช้ในห้องน้ำเพื่อประโยชน์ต่อสุขภาพอนามัยในทางกายของผู้ต้องขัง²⁰¹ ผู้ต้องขังจะต้องได้รับการดูแลด้วยมาตรการที่จำเป็นในการคุ้มครองสุขภาพอนามัยและความสะอาด ผู้ต้องขังต้องมีโอกาสอาบน้ำอาบน้ำอุ่นอาทิตย์ละครั้ง และห้องขังควรจะได้รับ การขัดถูอาทิตย์ละสักหนึ่งครั้ง เครื่องนอนก็ควรจะได้รับ การทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ Standing Order (SO) ระเบียบเรือนจำข้อ 14(27) โดยควรมีการซักผ้าปูที่นอน

¹⁹⁷ แหล่งเดิม.

¹⁹⁸ From *Prison Law, text and materials* (pp. 118), By Stephen Livingstone, Tim Owen, 1993, claredon press : oxford.

¹⁹⁹ The Prison Rules 1999. SI 1999/728. r 20(5).

²⁰⁰ จาก สารานุกรม “การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงนานาชาติ” (น.41), โดย กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑปฏิบัติ, 2552, กรมราชทัณฑ์.

²⁰¹ The Prison Rules 1999. SI 1999/728. r 28(1).

และหมอนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง (มาตรฐานการบริหารงาน Operating Standards)²⁰² และในกฎกระทรวง ยังได้กำหนดให้ผู้ต้องขังทุกคนสามารถซักผ้าได้ในเวลาที่เหมาะสม²⁰³ เรือนจำต้องจัดหาผ้าเพื่อใช้ทำความสะอาดร่างกาย สระผม โกนหนวดเคราได้ทุกวันและตัดผม²⁰⁴ แต่ผู้ต้องขังจะไม่ยินยอมที่จะตัดผมก็ได้ เจ้าพนักงานเรือนจำจะบังคับให้ผู้ต้องขังตัดผมไม่ได้²⁰⁵

ระเบียบเรือนจำข้อ 4(9) ได้ระบุไว้ให้ผู้ต้องขังได้รับอนุญาตให้มีสิ่งของในความครอบครองในห้องขังได้ ยกตัวอย่างที่เป็นสิ่งของที่จำเป็นในชีวิตเช่น เครื่องโกนหนวดใช้แบตเตอรี่ ผู้บังคับบัญชาการเรือนจำ (Governor) อาจเพิ่ม หรือ ลด ตัดออก สิ่งของในความครอบครองที่เป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตของผู้ต้องขังได้ถ้าเห็นว่าจำนวนสิ่งของมีมากเกินไปเป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรือนจำ ต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความปลอดภัยของเรือนจำ²⁰⁶

สำหรับผู้ต้องขังหญิงจะได้รับอนุญาตให้อาบน้ำทุกวันและอาบน้ำอุ่นอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยผู้ต้องขังหญิงจะได้รับแจกอุปกรณ์ทำความสะอาด รวมทั้งเครื่องใช้ส่วนตัวสำหรับหญิง สำหรับผู้ต้องขังหญิงผิวสีที่มักจะมีปัญหาเรื่องผิวและเส้นผมแห้งกระด้างทางเรือนจำจัดให้มีผลิตภัณฑ์บำรุงผิวและเส้นผมจำหน่ายที่ร้านค้าสวัสดิการ (HM Prison Service, 2008, p. 43) อย่างไรก็ตาม ในส่วนของผลิตภัณฑ์ชำระล้างร่างกายและอุปกรณ์ดูแลผม เรือนจำก็มีจัดให้ผู้ต้องขังเช่นกัน หากผู้ต้องขังไม่ซื้อจากร้านค้าสวัสดิการ แต่จะพิจารณาถึงความต้องการและความจำเป็นของผู้ต้องขังเป็นรายกรณีด้วย²⁰⁷

ในส่วนการทำความสะอาดเสื้อผ้าและชุดชั้นใน เรือนจำจะจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ซักชุดชั้นในแยกเป็นสัดส่วนจากที่ล้างภาชนะ และที่ชำระล้างร่างกาย²⁰⁸

²⁰² From *Prison Law, text and materials* (pp. 105), By Stephen Livingstone, Tim Owen, 1993, claredon press : oxford

²⁰³ The Prison Rules 1999. SI 1999/728. r 28(2).

²⁰⁴ จาก กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก (น.196), โดย ธานี วรภัทร์, 2555, กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

²⁰⁵ The Prison Rules 1999. SI 1999/728. r 28(3).

²⁰⁶ From *Prison Law, text and materials* (pp. 113), By Stephen Livingstone, Tim Owen, 1993, claredon press : oxford

²⁰⁷ จาก สารานุกรม “การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงนานาชาติ” (น.39), โดย กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑปฏิบัติ, 2552, กรมราชทัณฑ์.

²⁰⁸ จาก สารานุกรม “การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงนานาชาติ” (น.38), โดย กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑปฏิบัติ, 2552, กรมราชทัณฑ์.

ผู้ต้องขังสามารถจะจับจ่ายใช้สอยซื้อสิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัวและสิ่งของที่จำเป็นต่อการบำรุงรักษาสุขภาพอนามัยส่วนตัวและสิ่งจำเป็นในชีวิตอื่นๆ จากร้านค้าสวัสดิการได้ โดยเงินบางส่วนผู้ต้องขังได้มาจากเงินที่ได้รับจากรัฐ เป็นค่าใช้จ่ายในการถูกจองจำ²⁰⁹ และเงินตอบแทนจากการทำงาน ค่าตอบแทนขั้นต่ำคือ 4 ปอนด์ หรือประมาณ 200 บาท ต่อสัปดาห์ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ผู้ต้องขังประสงค์จะทำงานแต่ในเรือนจำไม่สามารถหางานให้ทำได้ ผู้ต้องขังจะได้รับค่าตอบแทนเงินสงเคราะห์ผู้ต้องขังในอัตรา 2.5 ปอนด์ต่อสัปดาห์²¹⁰

²⁰⁹ Prison Act 1952, s 21.

²¹⁰ จาก สารานุกรม “การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงนานาชาติ” (น.51), โดย กลุ่มงานพัฒนาระบบด้านทัณฑปฏิบัติ, 2552, กรมราชทัณฑ์.